



MINISTER ŚRODOWISKA

Jan Szyszko

DIOŚ- 070/8587/2006/AK

Warszawa, dnia 29.08.2006

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 31.08.06

nr. 4601 podpis.....

BB

SP-SECRETARIA D. 05. 11
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 1.09.06, zał.....
nr. 6273 podpis.....

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie senator Urszuli Gacek dotyczące planu budowy rosyjsko – niemieckiego gazociągu na dnie Morza Bałtyckiego poniżej przedstawiam wyjaśnienia w tej sprawie.

Na wstępie należy zauważyć, że budowa Gazociągu Północnego będzie podlegała wymogom szeregu aktów prawa międzynarodowego, takich jak: Konwencja EKG ONZ o Ochronie Środowiska Morskiego Obszaru Morza Bałtyckiego (Konwencja Helsińska), Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencja z Espoo) oraz Dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997r. poprawiająca Dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985r. w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska. Na podstawie przywołanych powyżej przepisów, przed budową planowanej inwestycji zostanie przeprowadzone postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym. Generalnie, w ramach tej procedury organ administracji strony pochodzenia wydający decyzję odnośnie planowanego przedsięwzięcia mogącego oddziaływać na inne państwo (stronę narażoną) musi uwzględnić uwagi i wnioski zgłoszone przez to państwo. W świetle dotychczasowych ustaleń, stronami narażonymi w związku z planowaną budową i eksploatacją Gazociągu Północnego będą Polska, Litwa, Łotwa i Estonia. Z kolei stronami pochodzenia będą Rosja i Republika Federalna Niemiec oraz te państwa, przez terytorium których przebiegać będzie trasa gazociągu, tzn. Dania, Szwecja i Finlandia.

Do elementów postępowania transgranicznego należą: powiadomienie strony narażonej (w tym Polski), potwierdzenie przez stronę narażoną (m.in. Polskę) uczestnictwa w procedurze, wymiana informacji wraz z przesłaniem danych wstępnych o przedsięwzięciu, udział społeczeństwa po stronie narażonej (m.in. w Polsce), sporządzenie dokumentacji w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i jej przesłanie stronie narażonej (w tym Polsce), udział społeczeństwa i organów oraz przedstawienie uwag i wniosków strony narażonej (również Polski), konsultacje, decyzja końcowa, wreszcie ewentualna analiza porealizacyjna.

Biorąc to pod uwagę, należy zaznaczyć, że wyrażenie ostatecznego stanowiska w zakresie oddziaływania Gazociągu Północnego na środowisko polskie nastąpi w trakcie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, dopiero po przekazaniu pełnej dokumentacji w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto opracowanie stanowiska Ministra Środowiska w tym zakresie zostanie poprzedzone posiedzeniem Krajowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko. Dodatkowo, w trakcie analizy dokumentacji w sprawie oceny oddziaływania na środowisko może okazać się konieczne przygotowanie dodatkowych ekspertyz. Warto zaznaczyć, że w razie jakichkolwiek wątpliwości dotyczących oddziaływania na środowisko, strona polska zaleci monitorowanie możliwych negatywnych skutków ekologicznych lub sporządzenie analizy porealizacyjnej. Pozwoli to na rozpoznanie realnego oddziaływania i weryfikację przyjętych rozwiązań chroniących środowisko. Należy tutaj zauważyć, że budowa lub eksploatacja gazociągu północnego może zostać wstrzymana jedynie w przypadku udowodnienia znaczących oddziaływań transgranicznych inwestycji na środowisko strony polskiej.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że podczas poprzednich postępowań transgranicznych, w których Polska brała udział na prawach strony narażenia, nie przygotowywano własnych kontr-raportów o oddziaływaniu na środowisko i nie prezentowano ich na forum międzynarodowym.

Warto także zauważyć, że niepełne uwzględnienie stanowiska stron narażonych (w tym Polski) wywoła spór międzynarodowy, który w świetle Konwencji z Espoo może zostać rozstrzygnięty na trzy różne sposoby. Zgodnie z zawartym tam art. 15 ust 1 zważnione strony mogą poszukiwać rozwiązania problemu w drodze negocjacji. Ponadto konwencja pozostawia stronom możliwość przekazania sporu do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (art. 15 ust 2 lit a) oraz arbitraż (art. 15 ust 2 lit b). To ostatnie rozwiązanie polega na powiadomieniu Sekretariatu Konwencji o przedmiocie postępowania arbitrażowego i powołaniu trybunału arbitrażowego, który rozpatrzy sprawę i wyda orzeczenie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Biorąc pod uwagę, że omówiona powyżej procedura nie została jeszcze wszczęta, strona polska nie przekazała oficjalnego stanowiska w tym zakresie. Należy jednocześnie podkreślić, że dotąd nie wydano żadnej decyzji administracyjnej umożliwiającej budowę Gazociągu Północnego na obszarze Morza Bałtyckiego. Wydanie takiej decyzji bez przeprowadzenia procedury transgranicznej stanowiłoby jawne pogwałcenie międzynarodowych przepisów Konwencji z Espoo.

Odnosząc się do zagrożeń ekologicznych dla polskiej części Bałtyku należy zauważyć, że na obecnym etapie (procedura transgraniczna nie została dotąd wszczęta) pełen obraz oddziaływań inwestycji nie jest jeszcze znany. Zgodnie z obecnie przyjętymi założeniami obszar, na którym będą prowadzone szczegółowe badania wyznaczono wzdłuż planowanej instalacji, a jego szerokość będzie wynosić 2,5km. W pewnych przypadkach (na płyciznach, w pobliżu obszarów chronionych) przewiduje się możliwość powiększenia tego korytarza. W ramach tych badań zostanie przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie warunków geologicznych panujących na dnie Bałtyku, szczegółowa inwentaryzacja przyrodnicza obejmująca zarówno bentos, jak i organizmy pelagiczne, a także zostanie określone tło dla wskaźników zanieczyszczeń osadów dennych, powietrza i wody. Ponadto w ramach prognozowania oddziaływania Gazociągu Północnego na środowisko będą brane pod uwagę kwestie związane z rybołówstwem, transportem morskim, obronnością, dziedzictwem kulturowym (wraki statków) oraz istniejącą i planowaną infrastrukturą.

Obecnie zakłada się, że w odniesieniu do Polski planowany gazociąg będzie miał negatywne skutki na transport morski i rybołówstwo. Wyznaczenie stref bezpieczeństwa, emisja hałasu w trakcie montażu przedsięwzięcia, zmącenie wody i trwałe zmiany dna przyczynią się do ograniczenia łowisk i zmniejszenia pogłowia ryb. Niektóre z tych czynników wpłyną negatywnie na występującą tam florę, a także niektóre gatunki ssaków i ptaków. Dodatkowo wyłączenie części Bałtyku z transportu morskiego może oznaczać konieczność wyznaczenia nowych korytarzy transportowych, a ewentualne kolizje i awarie, zwłaszcza te o globalnym zasięgu, mogą zagrozić zdrowiu i życiu ludzi.

Z parlamentem

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych i Samorządowych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Z up. Ministra
Podsekretarz Stanu

Agnieszka Sokołowska